

2015 m. kovo 20 d.

Lenkijos statybų sektorius: ar tikrai neramūs laikai jau baigėsi?

Pasak verslo rizikos valdymo kompanijos „Coface“ ekspertų, Lenkijos statybų sektoriaus nemokumo statistika rodo, kad pasiektas svarbus etapas. Anksčiau šio sektoriaus rodikliai buvo neigiami, 2010–2012 metais vyravo įmonių bankroto lygio kilimo tendencija, tačiau dabar mokumo situacija šiame sektoriuje ženkliai pagerėjusi. Ar tokia statistika liudija ilgalaikį viso sektoriaus finansinių rodiklių pagerėjimą? Iki šiol būsto sektoriuje, kuris sudaro nedidelę statybų sektoriaus dalį, pastebima pagerėjimo ženklų, o naujosios Europos Sąjungos lėšos padeda sušvelninti riziką.

Didelio nuosmukio patirtis

Kadangi buvo jaučiama išaugusi naujo būsto paklausa, kurią lėmė patrauklios paskolų nekilnojamajam turtui įsigyti sąlygos, Lenkijos statybų sektoriuje prieš 10 metų prasidėjo statybų bumas. Kai buvo nuspręsta 2012 metais Europos futbolo čempionatą rengti Lenkijoje ir Ukrainoje, statybų sektoriuje buvo juntamos dar kartą išaugusios statybos apimtys. Planuota imtis naujų statybų darbų, susijusių tiek su stadionų, tiek ir su Lenkijos infrastuktūros įrengimu. Kadangi buvo sudaryta daugybė rangos sutarčių, išryškėjo reikšmingi statybinių medžiagų kainų svyravimai, dėl to žlugo dauguma statybų bendrovių. Be to, sumažėjusi paklausa būsto rinkoje lėmė kur kas blogesnes perspektyvas bendrovėms, kurios savo veiklą siejo su šiuo statybų sektoriaus segmentu. Paklausos sumažėjimą iš dalies lėmė tai, kad ženkliai išaugo būsto kainos, sugriežtėjo reikalavimai finansavimui gauti ir tapo sudėtinga situacija darbo rinkoje. Nuo 2010 metų statybų bendrovių nemokumo lygis pradėjo stipriai augti – 2011 metais pirma išaugo iki 20 %, vėliau iki 46 %, o 2012 metais pasiekė 52%.

Pagerėjimo ženklai ir didelės galimybės 2016 metais

Naujausia nemokumo statistika rodo esant visiškai kitokią situaciją. Po ilgų nuosmukio metų statybų sektoriuje pastebima ne tik tai, kad sumažėjo bankrotų, bet ir tai, jog ženkliai pagerėjo statybų bendrovių situacija. Jos netgi pralenkė daugumą kitų sektorių. Per pirmuosius 2014 metų ketvirčius nemokumas sumažėjo 26 %. Tokia teigiama tendencija gali būti siejama su santykinai šilta 2013–2014 metų žiema, kadangi dėl gerų oro sąlygų nereikėjo atidėti statybos darbų. Be to, būsto paskolų palūkanos pasiekė istorines žemumas, išaugo paklausa ir santykinai stabilizavosi kainos – tokios palankios būsto rinkos sąlygos labai naudingos statybų sektoriui bei jame veikiančioms bendrovėms. Taip pat teigiamai stimuliuoja vyriausybės pagalba jauniems žmonėms, imantiems paskolą nekilnojamajam turtui įsigyti. Kadangi ši programa orientuota į pirminę būsto rinką, ji yra paranki bendrovėms, kurios stato gyvenamuosius namus, taip pat tinkama mažesnėms kompanijoms, kurios teikia būsto dekoravimo bei įrengimo paslaugas. Nepaisant to, ši programa gerokai suvaržo, o būsto rinka sudaro tik nedidelę statybos sektoriaus dalį.

Per ilgesnį laiką statybų bendrovės gaus naudos iš ES lėšų, skirtų iš naujojo 2014–2020 metų biudžeto. Šios lėšos (kurių didžiausia dalis skiriama Lenkijai) kartu su vidaus pinigiais ištekliais bus panaudotos siekiant toliau gerinti šalies infrastruktūrą. Jos suteiks dideles galimybes bendrovėms, kurių specializacija – infrastruktūros statybos darbai. Tačiau dėl biurokratinio mechanizmo šių išaugusių investicijų naudą statybų įmonės galės pajusti tik nuo 2016 metų.

„Coface“ ekspertai peržiūrėjo statybų sektoriaus vertinimą ir, atsižvelgdami į perspektyvas pasiekti jame pagerėjimą, įvertino šį sektorių nebe „labai didelės rizikos“, o „didelės rizikos“ kategorija. 2015 metais tarp statybų bendrovių bus pastebimas dar didesnis pagerėjimas, dėl to rizika dar labiau sumažės.

„Pagaliau statybų sektoriuje pastebimos geresnės perspektyvos. Išaugus nekilnojamojo turto pardavimų apimčiai sumažėjo bendrovių nemokumas. Nors statybų sektoriaus perspektyvos yra gana teigiamos, reikėtų pastebėti, kad dauguma subjektų vis dar patiria problemų dėl pablogėjusios veiklos ir mokumo. Atsigavimo ženklus jie vertina kaip savotišką paguodą, tačiau būtina, kad ilgalaikis pagerėjimas teigiamai paveiktų jų finansinę situaciją“, – sako „Coface“ komercijos direktorius Baltijos šalims Mantvydas Štareika.

Geresnės perspektyvos daugumai sektorių, nors pastebima neigiamų išorinių veiksnių

Nors dėl išaugusios vietinės ir užsienio rinkų paklausos buvo peržiūrėti Lenkijos metalo bei automobilių sektorių įvertinimai ir jų rizikos kategorija sumažinta iki „vidutinės rizikos“, du kiti sektoriai išlieka santykinai jautrūs šiuo metu patiriamam neigiamam išorės poveikiui. Peržiūrėjus transporto bei cheminių medžiagų sektorių įvertinimus, jų rizikos kategorija buvo padidinta iki aukščiausios – „labai didelės rizikos“.

„Lenkijos transporto bendrovės itin neigiamai veikia tai, kad nemaža jų tarptautinių paslaugų dalis, įskaitant ir krovinių gabenimą, yra orientuota į problemines Rusijos bei Ukrainos rinkas. O abejotinas euro zonos atsigavimas nesuteikia pakankamo impulso pagrindinių Lenkijos prekybos partnerių ekonomikai. Kita vertus, sektoriui labai naudingos kritusios naftos kainos – dėl jų ženkliai sumažėjo transporto bendrovių veiklos sąnaudos“, – teigia Mantvydas Štareika.

Apie „Coface“:

„Coface“ grupė – tai pasaulinė lyderė, siūlanti visame pasaulyje įmonėms savo sprendimus, padedančius apsisaugoti nuo klientų finansinių įsipareigojimų nevykdymo tiek šalies vidaus, tiek eksporto rinkose. „Coface“ grupėje, kurioje dirba 4400 darbuotojų, 2014 metų apyvarta siekė 1,441 mlrd. EUR. „Coface“ 98 pasaulio valstybėse, tiesiogiai arba netiesiogiai, užtikrina 40 000 sandorių su įmonėmis, veikiančiomis daugiau nei 200 šalių. Kiekvieno metų ketvirčio pabaigoje kompanija skelbia 160 šalių rizikos vertinimus, paremtus 350 profesionalių rizikos analitikų vertinimais ir išskirtine „Coface“ valdoma informacija apie įmonių mokėjimų discipliną.

Prancūzijoje „Coface“ valstybės vardu valdo valstybės garantijas dėl eksporto. „Coface SA“ akcijos kotiruojamos Paryžiaus vertybinių popierių biržoje (Euronext-Compartment A).
ISIN: FR0010667147 / Trumpinys: COFA.